



**C21-städernas
stadsdirektörens mål
för regeringsprogrammet
2023**

C21-städernas stadsdirektörers mål för regeringsprogrammet – En hållbar framtid skapas i städerna

Under den nästa regeringsperioden är det städernas tid. Det är dags att skapa ett resultatrikt samarbete mellan städerna och staten som gagnar hela Finland, och koncentrera sig på sådana reformer som stöder städernas tillväxt och roll. Denna tanke utgör också grunden för C21-städernas stadsdirektörers mål för regeringsprogrammet. Även den senaste tidens kriser har framhävt ett allt större behov av partnerskap och stärkande av kriställigheten inom hela den offentliga sektorn. I krissituationer står städerna i främsta linjen, vare sig det är fråga om hantering av en pandemi, energiberedskap eller tillfälligt skydd för personer som behöver det på grund av ett krig. För att ha ett tryggt samhälle, säkerställa försörjningsberedskapen och kunna vidta effektiva och rätt dimensionerade åtgärder behövs i fortsättningen allt fler gemensamma forum och samarbete mellan staten och städerna.

Städerna och staten måste bygga upp ömsesidigt förtroende och fungerande samarbetssätt, inte bara för att lösa de största utmaningarna i vår tid utan också för att främja ny tillväxt och nya innovationer.

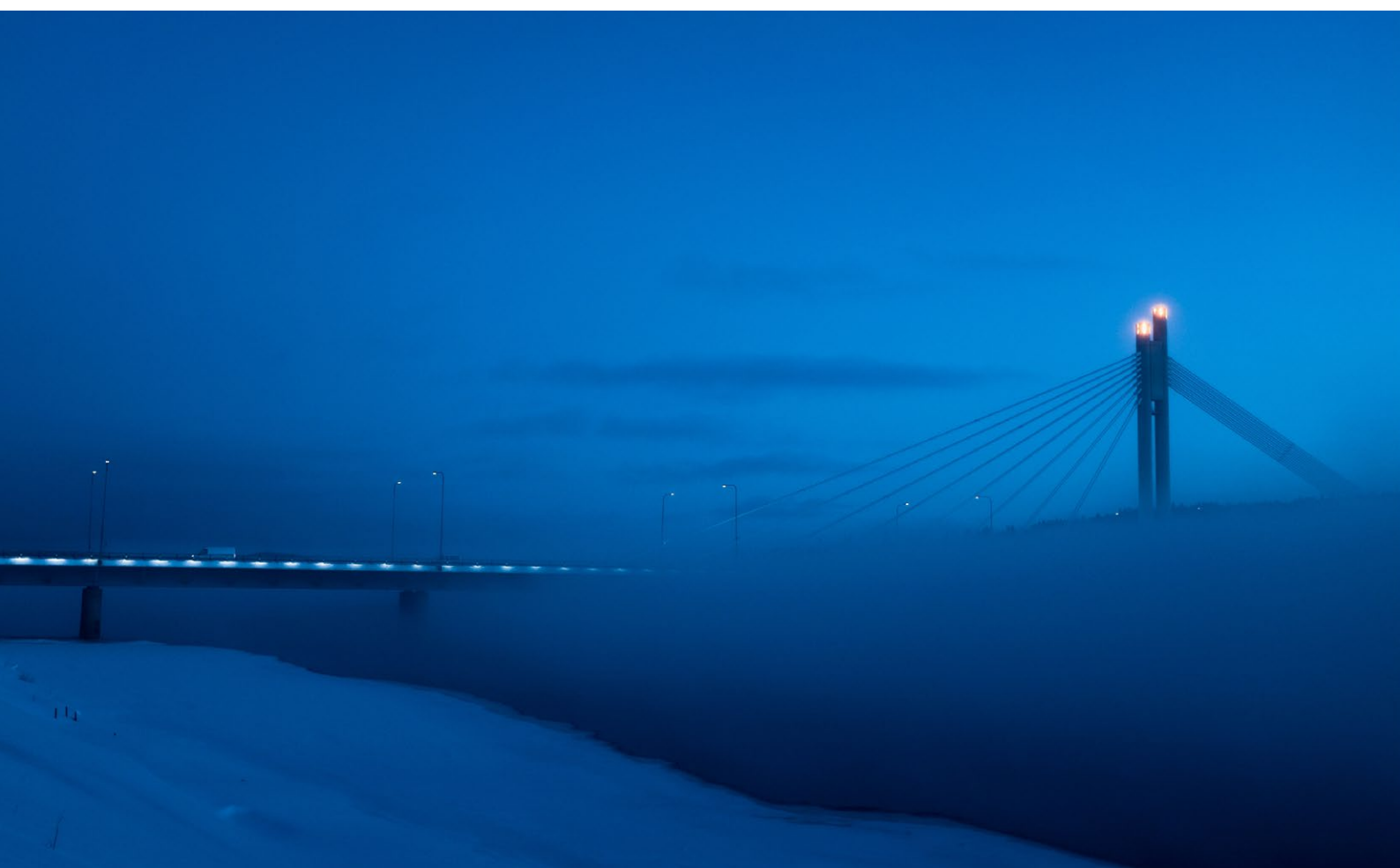
C21-nätverket för samman Finlands 21 största städer. Över hälften av Finlands befolkning bor i dessa städer, och år 2040 kommer andelen att vara ännu större, uppskattningsvis 60 procent. Befolkningsantalet i C21-städerna kommer att öka 11 procent före år 2040, medan tillväxten i det övriga landet är cirka en procent. Städerna attraherar arbetsplatser (63 % av alla arbetsplatser i landet), personer med främmande språk som modersmål (77 % av alla personer med främmande språk som modersmål i landet) och personer med högskoleexamen (67 % av alla personer med högskoleexamen i landet). C21-städernas ställning tillsammans och separat är avgörande med tanke på såväl stärkandet av samhällsekonomin, en hållbar utveckling som förbättrandet av tillgången på arbetskraft.

Från normstyrning till äkta partnerskap

Städernas och kommunernas ställning kommer att förändras avsevärt till följd av social- och hälsovårdsreformen. Detta ställer krav på och skapar möjligheter att omdefiniera stadspolitiken och städernas roll. I den framtida stadspolitiken betonar C21-städerna partnerskap, frihet och nya möjligheter.

Mål under den nästa regeringsperioden:

- Man frigör sig från samhällsmodellen och som ett steg i denna riktning utvidgas städernas handlingsfrihet, till exempel genom att främja ett nytt slags försök med fristäder.
- Stadspolitiken byggs upp utifrån ett avtalsbaserat partnerskap mellan staten och städerna.
- Bedömningen av konsekvenserna för städerna och deras ekonomi förbättras. Man avstår från att genomföra sådana reformer som försämrar städernas ekonomi och investeringsförmåga. På detta sätt säkerställs städernas möjlighet att svara på utmaningarna i fråga om tillväxt och den gröna övergången.
- Möjliggörande lagstiftning som betonar kvalitativ styrning i stället för stränga dimensioner och kriterier förs vidare. Lagstiftningen anpassas bättre än nu till såväl funktionellt olika stadsorganisationer som stadsorganisationer av olika storlek. Genom att luckra upp kraven och ramarna främjar man förändringsflexibiliteten, som behövs i en snabbt föränderlig omvärld.
- Velfärdsområdenas uppgiftsområde utvidgas inte. Städerna och velfärdsområdena ska sinsemellan kunna komma överens om samarbetet på ett jämlikt och förnuftigt sätt.
- Segregationen förebyggas på ett effektivare sätt än tidigare. De största städerna och staten utreder i samarbete och utifrån internationella exempel om man genom lagstiftning kunde öka mängden verktyg och städernas handlingsfrihet för att förebygga segregation. Arbetet stöds genom statsunderstöd och utveckling av den nationella informationsproduktionen.



Tillräckliga resurser för att lösa utmaningar i världsklass

Ekonomisk hållbarhet utgör en förutsättning för att städerna ska kunna reagera på stora samhällsliga förändringar, såsom åldrandet, klimatförändringen och den ökade ojämlikheten. C21-städernas förutsättningar för tillväxt och deras investeringsförmåga ska stödjas för att stärka hela Finlands ekonomiska hållbarhet.

Mål under den nästa regeringsperioden:

- Man utreder kommunernas framtida finansieringsbas, i synnerhet på lång sikt. I utredningen beaktas den ekonomiska hållbarheten och investeringsförmågan i kommunerna, incitamenten för en effektiv verksamhet samt perspektivet för ekonomisk, ekologisk och social tillväxt.
- Finansieringsmodellen för social- och hälsovården uppdateras. Modellen ska vara rättvis, begriplig och tydlig. I finansieringsmodellen beaktas det verkliga finansieringsbehovet för ordnande av social- och hälsovården samt räddningsväsendet i olika områden i så stor utsträckning som möjligt, skillnaderna i produktionskostnaderna mellan olika områden och deras särdrag. Den kalkylmässiga finansieringsmodellen och THL:s (Institutet för hälsa och välfärd) behovskoefficientundersökning som ligger bakom den utvecklas och uppdateras på ett transparent sätt.
- Finansieringsmodellen för social- och hälsovården ändras också så att den uppmuntrar områdena att utveckla lönsamheten bättre än för närvarande. Staten ska se till att tillräckliga åtgärder vidtas för att finansieringen ska kunna användas effektivt.
- Den statliga finansieringen överförs till den grundläggande finansieringen av uppgifterna. Med tanke på effektiviteten främjar olika fristående statliga utvecklingsfinansieringar inte det långsiktiga och tväradministrativa utvecklingsarbetet i städerna.
- Tillgången på kompetent arbetskraft förbättras genom att öka resurserna för högskoleutbildning och kontinuerligt lärande. Man ska också öka den arbetsrelaterade invandringen, förbättra och påskynda tillståndsprocesserna, utveckla distanstjänster och digitalisera tjänster. Permanenta resurser för tjänster som syftar till att locka och integrera internationella arbetstagare i sådana regioner där största delen av invandrarna bor. Man utreder om städerna i fortsättningen kan bevilja arbetstillstånd.
- För att stödja integrationen av internationella arbetstagares familjer erbjuds deras barn möjlighet att gå hela utbildningsstigen på engelska och staten deltar i finansieringen av den. På grund av detta ska det föreskrivas om möjligheten att genomföra gymnasieutbildning och studentexamen på engelska och antalet engelskspråkiga examina ska ökas inom den yrkesinriktade utbildningen. I undervisningen inkluderas behövlig undervisning i finska.
- För planering och genomförande av trafikprojekt söks maximalt EU-stöd utöver den statliga finansieringen. Detta förutsätter att staten planerar fler trafikprojekt.
- Varje kommun ska ansvara för ordnandet av arbets- och näringstjänster samt ha lagstiftningsmässiga och finansiella möjligheter att avtala om ordnandet av dem mellan kommunerna inom sysselsättningsområdet. Kommunernas möjligheter att fatta beslut som baserar sig på lokala behov ökas och därför avvecklas den detaljerade regleringen av serviceprocessen i anslutning till den nordiska modellen för jobbsökning.
- Välfärdsområdenas ansvar för att förebygga förlängd arbetslöshet stärks och förtydligas inom ramen för deras nuvarande uppgiftsområde. Välfärdsområdena ska ha tillräckliga incitament och verktyg för att kunna förebygga och sköta långtidsarbetslöshet. Deras finansieringsansvar ska täcka hälften av de utgifter för arbetslöshet som kommunerna ansvarar för i fråga om de kunder till vilka arbetslöshetsförmån har betalats i över 400 dagar.
- FoUI-finansieringen ökas till minst fyra procent av BNP och finansieringen riktas konkurrensmässigt med hjälp av kriterier som baserar sig på forsknings- och innovationspotentialen samt verksamhetens kvalitet.

- Resurserna för och tillståndsprocesserna inom utbildningen på andra stadiet förbättras. För närvarande täcker centralstäderna utbildningskostnaderna för unga från andra kommuner. Finansieringen av utbildning på andra stadiet ändras så att hemkommunen deltar i kostnaderna för ordnandet av utbildningen. Förfarandet för tillstånd att ordna yrkesutbildning görs flexiblere för att man med hjälp av yrkesutbildningen bättre ska kunna svara på regionernas kunskapsbehov.
- Finansieringen av kulturinstitutioner och -organisationer tryggas och investeringar i kulturbranschen möjliggörs.
- Staten, städerna och välfärdsområdena utvecklar tillsammans säkerhets- och krisledning och upprätthållandet av en gemensam lägesbild. I fortsättningen ska staten svara för nätverket av ledningscentraler i skyddsrummen och för den infrastruktur och de system som dessa behöver. För ledningscentralverksamheten säkerställs särskild finansiering, som inte får ingå i välfärdsområdenas allmänna finansiering.



Klimatförändringen stoppas i de stora städerna

Finlands nationella koldioxidneutralitetsmål förverkligas endast om de stora städerna och staten rör sig i samma riktning. Kriget i Ukraina lyfter fram den gröna övergången och främjandet av förnybara energiformer som en allt mer kritisk fråga. Även möjligheterna att skapa innovationer, tillväxt och nya arbetsplatser ökar i och med den gröna övergången. Av dessa orsaker är det ytterst viktigt att alla C21-städer arbetar och samarbetar aktivt för klimatet samt att klimatarbetet stöds nationellt. Europeiska kommissionen har valt ut sex C21-städer att delta i missionen för hundra kolneutrala och smarta europeiska städer, vilket visar att finländska städer är vägvisare för hållbarhetsarbetet i stadslösningar i Europa och i världen.

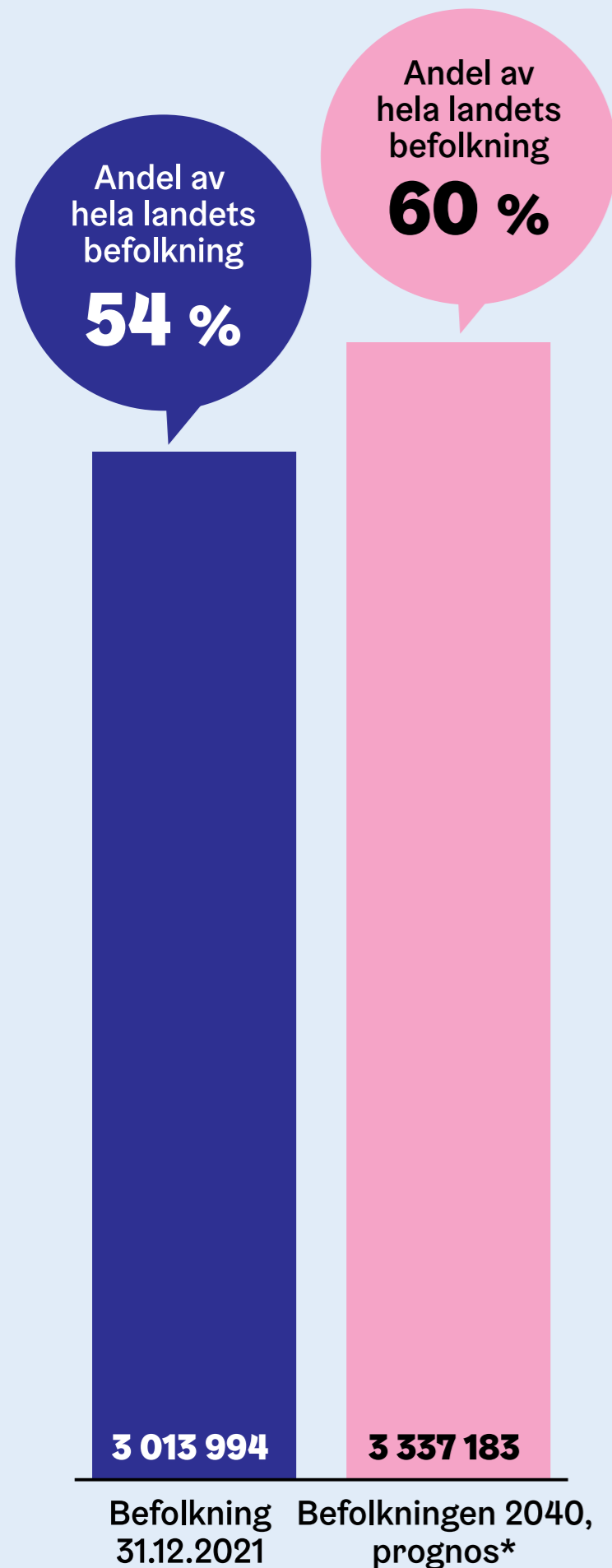
Mål under den nästa regeringsperioden:

- Förnybara energiformer stöder övergången till klimatneutralitet. Tillräckliga resurser anvisas för övergången till jordvärme, vindkraft, väte och solenergi såväl inom industrin som i hushållen. Tilläggsinvesteringar i och ett smidigt tillståndsförfarande för vindkraft samt satsningar på forskning och försök inom havsbaserad vindkraft säkerställs. Hushåll och företag erbjuds stöd för energirenoveringar samt effektiv energirådgivning.
- Tillräcklig statlig finansiering säkerställs för utvecklingen av FoUI-verksamheten och stärkande av kompetensen i cirkulär ekonomi. Den cirkulära ekonomin ska vara en ekonomiskt hållbar lösning för städerna och näringslivet. Också genomförandet av den dubbla digigröna övergången stöds med innovationssatsningar, varvid man också kan engagera företag i utsläppsminskningar samt öka koldioxidhandavtrycket.
- Den allt tätare utvecklingen i de växande stadsregionerna är central med tanke på hela Finlands konkurrenskraft och att stävja koldioxidutsläppen från trafiken. Därför ska man under den nästa regeringsperioden inte främja sådana reformer i fråga om områdeanvändningen som skulle medföra tunga förfaranden och behov av tilläggsresurser för kommunerna. Principerna för systemet för planeringen av områdeanvändningen ska vara mångsidighet och flexibilitet.
- Hållbara mobilitetsformer och innovationer som uppstår i dem, såsom smart trafik, försök med användning av väte och pilotförsök i trafiken stöds nationellt i syfte att minska trafikutsläppen.
- Riktad finansiering till kommunerna säkerställs för att främja den biologiska mångfalden och förbättra vattendragens tillstånd.
- Genom EU:s mission kan klimatarbetet i alla stora städer stärkas. Därför ska staten i stor utsträckning stöda arbetet i de städer som valts till EU:s mission samt utnyttjandet av resultaten av arbetet i andra städer.
- Dialogen ökas och man skapar en gemensam lägesbild mellan staten och städerna om bekämpningen av klimatförändringen och anpassningen till den. Man strävar efter att i samarbete skapa enhetliga mätare och mål för klimatarbetet och uppföljningen av det. Regionernas och städernas olikhet och särdrag beaktas i det riksomfattande arbetet.



Foton: framsida Tuomas Uusheimo, sida 3 Rovaniemen kaupunki / Flatlight Creative Oy, s. 5 Maija Astikainen, s. 7 Jussi Hellsten
Källor sidorna 8-9 Statistikcentralen, städer och ARA

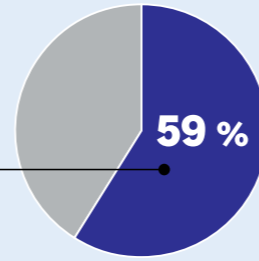
C21-städerna*



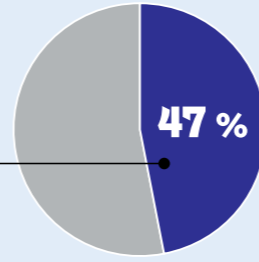
*Statistikcentralen och städerna

Befolkningens andel (2021)

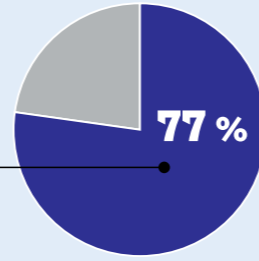
Av unga i hela landet (0–29-åringar), %



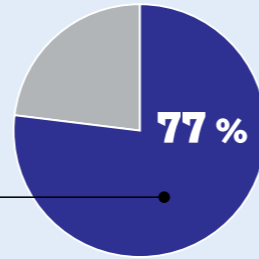
Av alla som fyllt minst 65 år i hela landet, %



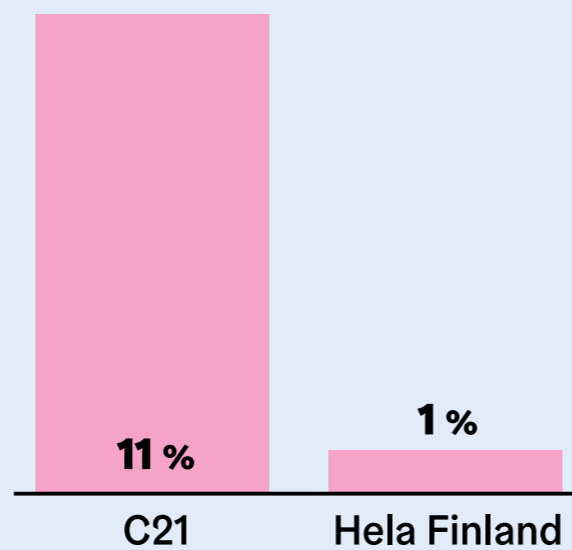
Av befolkningen med främmande språk som modersmål i hela landet, %



Av ökningen av den finländska befolkningen med utländsk bakgrund 2012–2021, %

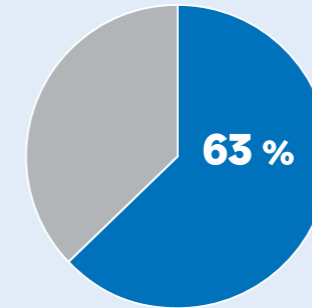


Prognos för befolkningstillväxten 2021–40

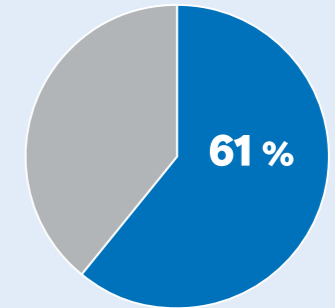


Arbetsmarknaden (2020)

Andelen av hela landets arbetsplatser, %

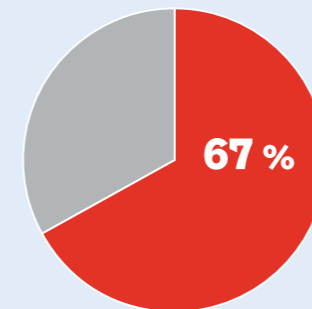


Andelen av hela landets arbetslösa, %

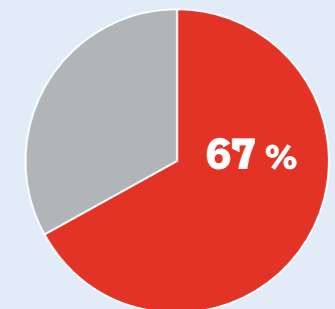


Utbildning (2020)

Andelen av högskoleexamina i hela landet, %

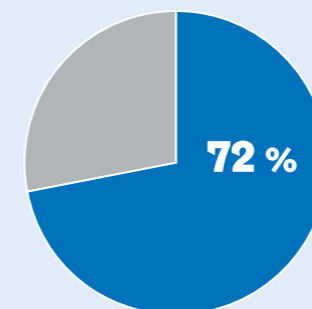


Andelen av unga (20–29-åringar) som saknar examen efter grundskolan i hela landet, %

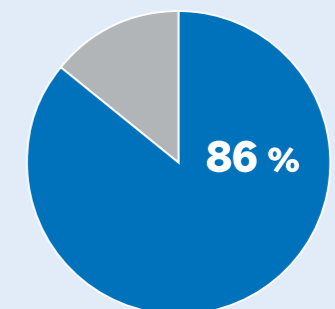


Boende (2020)

Andelen av färdiga bostäder i hela landet, %



Andelen av bostadslösa i hela landet, %



*Helsingfors, Esbo, Tammerfors, Vanda, Uleåborg, Åbo, Jyväskylä, Lahtis, Kuopio, Kouvola, Björneborg, Joensuu, Villmanstrand, Tavastehus, Vasa, Seinäjoki, Rovaniemi, S:t Michel, Kotka, Salo, Borgå.

